

Tanburi Büyük Osman Bey

Onaylayan Administrator
Çarşamba, 23 Mayıs 2007

1816 yılında İstanbul'da Topkapı'da doğdu. Tanburî Numan Ağa'nın torunu, Zeki Mehmed Ağa'nın oğludur. Her sekiz yılında iken Enderî'nin ailesine. Osman Bey Enderî'nin bir taraftan muhtelif bilgiler, diğer taraftan da zamanın müstakim ustalarından müstakim ve tanburî şâhâdîni öğreniyordu.

Oğlunun Enderî'nin ailesine alınmasında ısrarlı olan Zeki Mehmed Ağa, tanburî öğretmedeki isteksizliğini burada da göstermiş, oğluna ders vermemiştir. Osman Bey, Enderî'nin da bulunan diğer tanburîlerden istifade etmekle birlikte, sazını kendi gayreti ile ilerletti. Rıfat Bey, Hacıpîm Bey gibi ses ustaları ile fasıllara katılıyordu. ". . . Yık zamanlarda bir hanende fakat daha ziyade iyi bir tanburî olmaya şâhâdî Osman Bey, babasının ailesinden sonra tamamen ve müstakim saz ile meşgul olmuş. herbiri en nefis saz eserlerinden olan peşrevlerini bu zamanlarda bestelemiştir. Abdülmeccid'in son senelerinde sersazende olan Osman Bey, bu vazifesini Abdülaziz zamanında da muhafaza ederek sarayda yapılan incesaz fasıllarına , tanburu ile iştirak ederdi. Mevlîhâcî Celâleddin Râmî'ye karşı duyduğu muhabbet ve ihtiyakını verdiği heyecanla, mevlevîhâcînelerin hemen hemen hepsine ve bilhassa Cuma gâhîleri Kulekapısı Mevlevîhâcînesi'ne muntazaman devam ederdi. . "

Öğrendiği tanbura daha sonra "Kendi kabiliyet ve istidadının orijinalitesini de ilave ederek, babasının tavrına daha renkli bir tava vermeye çalıştı. Tarihî Ata Bey'den naklen verilen bilgilere göre şok nâkîdan, gâhîler yâzîlî, zarif bir kimseymiş. Bu nedenle her mecliste aranır, sevilir ve sayılmıy. "Osman Bey hassas bir kulağa sahipmiş. Tanburun iki telinden birinde gayet hafif bir uyumsuzluk sezse derhal telin birini koparıp atar ve sazını tek tel ile şâhâdîni çalmıy.

Eserlerini deşiptirenlere, naöme ilave edenlere şok kızarmıy. Hattâc bir gâhîn bir yerde, Uppak peşrevinin teslimine geçilecek biraz deşipik şâhâdîni kalkan bir kâcununiyi deşilmeye bile kalktıy rivayet olunur. "

Osman Bey 1885 yılında , uzun zamandan beri şekmekte olduğu bir gâhîdîs hastalığından dolayı;Yahya Efendi Dergâhı'na mezarlığına defnedildi, şâhâcî erkek bir kız şocuğu olmuştur.

Bir bestekâr olarak". . . Şâhîz müstakîsine ait bazı eserler bestelemişse de, onun asıl şahsiyetini temin eden eserleri, ciddi ve nefis ve şâhâcî olan peşrev ve saz semailerindedir ki bu şâhîz eserler Osman Bey'i kabiliyet ve istidadının son tecrümeleşme merhalesine erdirmiştir. Eski bestekârlarımdan bir kaşşının bu yoldaki eserleri istisna edilirse, geriye kalan peşrevler müstakîk ve uzun parâşalar, hatırdan tutulması zor ve karşıyık bir usûlâbla bestelenmiş ve bir peşrevin hâcînelerinde muhtelif usûllere yer verilmişti. Yöte Osman Bey bu hâcîlin daha derli toplu hâcîle getirilmesine şâhîlmış, hakikaten bu şâhîz eserlere yeni, sade ve gâhîzel bir istikamet vermeye muvaffak olmuştur. Osman Bey'in peşrevleri gerek ses ve gerek usûl bakımından şok muvazeneli ve şâhîzîdî. Ştoö devriker bir usûlânde olan bu eserler, saz müstakîsi repertuarı birer şaheserdir diyebiliriz. Osman Bey eski peşrevlerimizi piddetle tenkâd edermiş;bunlar arasında yalnız Gazi Giray 'ın Hâzzam Peşrevi'ni fevkalâcde beöenir, takdir eder ve bu peşrevden bahsedildiği zaman (Sehl-i müstakîdir;tanziri kabil deşildir) dermiş. Hattâc Hâzzam Â,yin iâşin bu makamdan devriker bir usûlânde bir peşrev bestelemesini rica edenlere (Gazi Giray'ın Hâzzam Peşrevi varken, ben o makamdan başka peşrev yapmaya teeddâb ederim)diye şâhîzîr dilemiş. Fakat, Galata Mevlevîhâcînesi peşvi Â,taullah Efendi'nin ısrarı ile şık şık dinlediğimiz hâzzam peşrevini vâcûda getirmiştir ki eserleri iâşinde zoraki bir gayretle yapıy ve diğerleri kadar muvaffak olamadıy eseri budur.

Santurî Ziya Bey'in Neyzen Aziz Dede'den naklen verdiği bilgiye göre, Sultan II. Abdülhamid'in baskılı yıllarında Veled Âzelebi bir şâhîre İstanbul'da ikamete zorlanmış ve bu sıralarda Kulekapısı Mevlevîhâcînesi'nde oturmuştur. Burada deşilmemiş müstakîpınasları toplanır, Âcün icra edilmiş. Veled Âzelebi bir gâhîn Osman Bey'e diğer eserlerine ek olarak şâhîzînâc, ra saba makamlarından birer peşrev bestelemesini rica etmiş. Osman Bey de Benli Hasan Ağa'nın rast, Tanburî Emin Ağa'nın şâhîzînâc peşrevleri olduğu iâşin baöyplanmasını istemiş. Saba peşrevi iâşin "Öölüm Aziz! Bir peşrev iâşin aylarca, senelerce uörapırdım;fakat saba peşrevini Hazret-i Pâcî'in apkıyla bir ayda tamamladım "dermiş.

Osman Bey iâşin bir saz ve şâhîz eseri bestekâcîy, şâhîzellikle peşrev bestekâcîydır denebilir. Saz semailerinde peşrevleri kâcûbaşarıy olamadıy kabul edilir. Zaten saz semailerini babasının ve başka bestekâcîların peşrevleri iâşin istek âhîzerine bestelenmiştir.

Elimizde on altý peprev, on bir saz semaisi, yirmi beþ kadar þarkýsý bulunmaktadýr

Â